

Růži nechte Rožmberkům. Raka

Erb není výsada šlechty, může si ho nechat udělat každý. Když nemá modrou krev, dostane občanský osobní znak.

■ MILADA PROKOPOVÁ

BRNO | Po možnosti nechat si udělat erb na míru jsem jako milovník Přemyslovců a středověku skočila okamžitě. Zajímalo mě, jak si heraldik poradí s mým plebejským původem. „Vůbec to nevadí,“ ujistili mě v brněnské firmě Alerion. „Už jsme jich udělali desítky. Jen je potřeba předem se seznámit s pravidly a vyplnit dotazník.“

Ten byl něco jako předoperační vyšetření. Vyzvídal moje nacionále a vzdělání, čím se živím, jaké jsou profese v rodině a nejdůležitější události, které nějak ovlivnily její vývoj, moje záliby, oblíbené barvy, symboly nebo předměty.

Vyšla jsem z toho, co jsem malovala na kraje sešitů při nudných hodi-

Historik Zdeněk Kubík sestavil redaktorce Miladě Prokopové občanský znak na míru.

FOTO | ANNA VAVŘIKOVÁ, MAFRA

nách: květinu na styl růže, srdce, anticé meandry a prasátko jedním tahem. Prasátko jsem zavrhla hned, ostatní přiznala.

Barvy? Modrá, ale ne ledajaká – azurová, tyrkysová, petrolejová, akvamarínová. Záliby? Zpěv, historie, kolo, plavání, dobré víno. To poslední do erbu asi ne. Ještě bych ze sebe udělala alkoholika. Životní motto? Padnout můžeš, vstát musíš. To zní hodně udřeně. Až z toho bolí ruce. A co s těmi událostmi v rodině? Moje narození? Nejsem pivovar, abych všude vystavovala datum svého založení.

„No, nezavídím mu to,“ litovala jsem heraldika, když jsem s asistentkou domlouvala termín schůzky.

Historik Zdeněk Kubík byl už nachystaný i s mým dotazníkem. „Občanské osobní znaky se nedají ztotožňovat se šlechtickou heraldikou, takže nesestavujeme erb, ale občanský znak,“ zchládl mě „přemyslovské“ nadšení v úvodu.

Rozložil mistry jiných občanských znaků. Byly barevné a zdobné – s rytířskými přílbami a chocholy. Přišlo mi, že se od těch šlechtických moc neliší.

Žižkovi. Znak má jasná pravidla

Ve skutečnosti se liší. A dost. Nejen názvem, ale i tím, že nenesou žádné krunky, ocásky z hranostaje nebo jiné symboly šlechtických titulů. „Ty zrušil prezident Masaryk hned po ustavení republiky,“ poznamenal heraldik.

Hlavní pole znaku se jmenuje štít, a také z rytířské zbroje vychází. Je buď jednoduchý, nebo se „zdobením“ – přílbou, pokrývadlem a klenotem.

„Pokrývadlo představuje cáry rytířského závoje, jenž kryl kovovou přílbu před sluncem a byl rozedrán v boji,“ vysvětluje Kubík. Přílbu zdobí takzvaná točenice. Mně připadá jako chochol, ale je to věnec z konců pokrývadla a musí barevně ladit se štítem. Nahoru je posazený klenot.

„Může být v podstatě dalším znamením znaku, dost často to jsou křídla, pera či rohy,“ upřesňuje heraldik. „Součástí znaku může být i heslo na stuze pod štítem.“

Přílba se užívá hlavně pro mužský znak. Dámy mohou mít jen štít. „Máme ale rovnoprávnost, takže pokud budete chtít přílbu, můžete ji mít,“ nabízí Kubík. Volím negenderové řešení. Budu žena bez přílby. Tím odpadla řada starostí, ale můj znak bude trochu chudý.

Teď vybereme figury do štítu. Zjednodušeně do něj musíme nacpat co nejvíc informací, které mě vystihují, ale co nejjednodušším způsobem. V duchu se loučím s bicyklem, kraulem a řeckými meandry, skleničku s vínem jsem zavrhla hned na začátku.

Ještě že zbyly aspoň kytky a srdce. „Růži nechte Rožmberkům, to by mohlo mást, ale srdce je dobré. A co profese? Jste přece novinářka. Co třeba brk?“ ptá se heraldik. „Dáme ho šikmo přes srdce a bude vyčuhovat do stran.“ Dovídám se, že srdce, můj oblíbený symbol, koresponduje s mým křestním jménem

Milada, mladá nebo milá. Brko je symbol profese i příjmení. Je řeckého původu ve významu připravený, průkopník. „A srdce souvisí i s profesí, protože patří mezi atributy svatého Františka Saleského, o kterém se říká, že je patronem novinářů,“ komentuje Kubík.

Navrhuji raka jako symbol mého zvěrokruhu, ale toho už si zabral Jan Žižka z Trocnova a všechna města, která mají s těmito říčními tvory něco společného.

Pouštím raka, ale trvám na zpěvu. Jak to ztvárnit? Partiturou? Osnovou? Nota – to je ono. Ale kam?

„A co dovnitř do srdce? Ještě na brk, když bude zlatý, nota černá, takže vynikne,“ míní heraldik. S notou jsem zamotala situaci. Zatímco srdce už má grafická Ida Maxová připravené mezi jinými obvyklými symboly, notu musí vytvořit. Figury bychom měli. Teď ještě barvy.

I ty jsou přesně definované. V řeči erbů a znaků jsou to tinktury. Je jich šest, dva kovy – zlato a stříbro, zobrazené žlutou a bílou či šedou, a čtyři základní barvy: červená, modrá, zelená a černá. Výjimečně se dají použít barvy přirozené – hnědá nebo tělová. Moje mořské odstíny modré mizí

v dálí. „Zvolila jste jako hlavní symbol srdce, to je červené, zlaté pero bude žluté, nota černá, jaký bude podklad?“ ptá se heraldik. Volím bílou – nebo spíš šedou jako stříbro. Jasně bílá se mi k srdci a žlutému peru zdá moc tvrdá. Po zhruba půldruhé hodině mi heraldik přináší znak (na snímku) i se slovním popisem (blasonem) na ručním papíře a na CD. „Podle popisu by měl každý heraldik být schopný znak nakreslit. To kdyby se náhodou zobrazení ztratilo,“ dodává Kubík. Neztratí. Mám totiž plán. Ke znaku si prý mohu nechat vyrobit vlajku. Jen ještě vymyslím, kde bude vlát.

OBČANSKÝ ZNAK

Osobní či rodinný znak si může nechat zhotovit každý.

Musí splňovat závazná pravidla a **musí ho schválit heraldik**.

Tvoří jej štít (většinou u žen) s figurami. Úplný mužský znak má i přílbu, pokrývadlo, točenici a klenot. Musí být jednoduchý.